

SOMORJAI ÁDÁM OSB

Ki volt Mindszenty bíboros gyóntatója az amerikai követségen? (I.)

Abstract: WHO WAS THE CONFESSOR OF CARDINAL MINDSZENTY AT THE AMERICAN EMBASSY IN BUDAPEST (1956–1971)? Part I. Cardinal Mindszenty was “guest” of the American Legation in Budapest (after October 1966 Embassy) for about 15 years. In this time his contacts with the outside world were restricted, so it is of fundamental importance to know, who was the person who regularly visited him as Confessor, i. e. a Catholic Priest from the nearby. The actuality of the case is proved by the interest of the hagiographs, who hypothetise the person of Fr. Marcell Marton, OCarm, his ancient counsellor.

In this essay – the first part as we examine the published sources – we prove that this hypothesis is not serious, and there is a lot of American diplomatic sources who prove that the Confessor is identified in the person of Mgr. Ferenc Városi, the brother of Can. István Városi, the Parish Priest in Budapest, until 1969, and Fr. Gyula Tátrai, OFM in the last months of his stay until September 28th, 1971.

Keywords: Cardinal, Mindszenty, American Legation in Budapest, American Embassy in Budapest, Confessor, Catholic Priest, Fr. Marcell Marton, OCarm, Mgr. Ferenc Városi, Can. István Városi, Fr. Gyula Tátrai, OFM

Bevezetés

Mindszenty bíboros mintegy 15 esztendő (1957–1971 közötti) követségi periódusára vonatkozóan írásos forrásként korábban csak a bíboros napi jegyzetei álltak rendelkezésre,¹ bár ennek bizonyos szerkesztési okok miatt nem minden dátum

¹ Mindszenty József, *Napi jegyzetek. Budapest, amerikai követség, 1956–1971.* A bevezető tanulmányokat írták, jegyzetekkel ellátták: Batthyányi Iván, M. J. Hillenbrand, Csonka Emil. Vaduz 1979.

esetében adhatunk hitelt.² Ezekben a rendkívül szűkszavú följegyzésekben kevés utalást találunk a gyóntató személyére.³

A budapesti amerikai követség dokumentumainak felkutatásával örvendetes módon megszorodtak a források. Idáig két szempontból készült feldolgozás ezek figyelembevételével. Az egyik szempont Mindszenty bíboros saját írásainak, elsősorban az amerikai politikai vezetőkkel és vatikáni előljáróival folytatott levelezésének közreadása volt,⁴ a másik szempont az új, teljes életrajz megírása.⁵ Mindkét szempont esetében, a források természete miatt is, a bíboros közéleti, politikai szerepére esett a hangsúly.

² A bíboros követségi napi jegyzeteit Csonka Emil állította össze. Tekintettel arra, hogy elég nagy irattömegből kellett kiválogatni a – bíboros kézírásával készült, tehát nehezen olvasható – lapokat előfordulhatnak pontatlanságok. Így Köning bíboros első látogatásának dátumát egy évvel korábbra teszi, amit az irodalom korábban innen vett át. Lásd: Fejérvy András, *König bíboros első találkozója Mindszenty Józseffel*, in: „Isten Szolgálja”. Emlékkonferencia Mindszenty József bíboros életéről és munkásságáról, Budapest, Parlament, 2006. november 4., Lakitelek 2007. 79–108.

³ Az utalások részletes elemzését lásd alább.

⁴ Ilyen sorrendben, mert a követségen előbb csak az elnökökhöz írt leveleket továbbították, s csak később, amikor megértették, hogy a bíboros esetleges távozásához szükségük van a Vatikánnal, ahogy írták: spirituális vezetőivel, lelki vezetőivel való kapcsolattartásra is, akkor engedélyezték a római pápákkal és bíborosállamtitkárokkal való levelezést. Mindegyiket csak akkor, ha az általuk fölfektetett szabályok betartásával, tehát számukra ellenőrizhető csatornán, a diplomáciai postán keresztül küldte. A hivatalos út tehát: budapesti követség, washingtoni külügyminisztérium, onnan vagy a Fehér Ház, vagy a Vatikán washingtoni diplomáciai képviselője, delegatúrája. Ez utóbbi diplomáciai postán továbbította a levelezést a Vatikánba. A bíboros levelezése többféle módon is megjelent. Magyar nyelven lásd a következő két forráskiadványt: Somorjai Ádám–Zinner Tibor, *Szeizmográf a Szabadság téren. Mindszenty bíboros levelezése az USA elnökeivel és külügyminisztereivel, 1956–1971*, Budapest 2010. és: Uők, *A Szabadság térről Washingtonon át a Vatikánba – és vissza. Mindszenty József bíboros, primás, esztergomi érsek követségi levelezése az Apostoli Szentszékekkel, 1956–1971* (VERITAS Könyvek 4.), Budapest 2016.

⁵ Balogh Margit, *Mindszenty József (1892–1975)*, Budapest 2015. I–II. kötet.

A kérdés tisztázása elsősorban nem a köztörténész, hanem a hagiográfus érdeke

A hagiográfus irodalom talán éppen ezért nem szereti használni ezeket a forrásokat, és idáig még nem is vállalkozott arra, hogy saját szempontjai szerint megvizsgálja őket. Pedig a hagiográfusok számára eminensen fontos, hogy bizonyítsák az életszentséget, ezért ki kell mutatniuk, hogy a tisztelettel övezett személy büntől mentesen, tisztán, erényesen, teológiai kifejezéssel: a megszentelő kegyelem állapotában élt. Ezért lett volna célszerű, hogy a hagiográfusok tisztázzák ezt a kérdést. Más szóval: az ő feladatuk, mert az ő érdekük, hogy ezt a kérdést alaposan körüljárják. Tudnivaló, hogy a katolikus egyház fontosnak tartja a bűnbevallás és a bűnbocsánat gyakorlatát, besorolta a hét szentség közé, a gyónás közben elhangzottakat szentségi titokként kezeli, gyakoriságát régebben, különösen egyházi személyek esetében, sűrűbben – akár hetente –, újabban ritkábban tartotta célszerűnek. A minimum elvárás az, hogy a katolikus egyház tagjai évente legalább egyszer, húsvéti időben (hamvazószerda és pünkösd között, tehát kilencven napon belül) gyónjanak. Mai kifejezéssel élve Mindszenty bíborosnak szüksége volt lelkiatyára, más néven pszichiáterre, hogy lelki jellegű, pszichés gondjait megbeszélje, és – amire a pszichiáter nincs felhatalmazva – bűnei alól elnyerje a feloldozást.

Azt tapasztaljuk azonban, hogy a hagiográfus irodalomban nincs arra szándék, hogy közelebbről megvizsgálja a témát a rendelkezésre álló írásos források segítségével, pedig egyes utalásokra hivatkozva van álláspontja a gyóntató személyét illetően. Írásunkban arra vállalkozunk, hogy a rendelkezésre álló vatikáni és amerikai diplomáciai források alapján körbejárjuk a kérdést, hogy ki, kik is voltak a bíboros gyóntatói ebben a hosszabb idő-

szakban, mert mindez az eddigieknél publikált eredményeken túl számos más információt is rejt.

Mindszenty bíboros számára a gyakori gyónás lehetősége nem adatott meg, korábban, mint írja, hetente gyónt, erről a követségen le kellett mondania, így 2–3 havonta kérte, egyes források szerint meg is kapta a lehetőséget, más források szerint csak évente kétszer vagy háromszor. Az amerikai diplomaták számára az volt a fő probléma, hogy a gyóntató pap a bíborossal ellenőrizetlen módon négyszemközt találkozik, s ennek során információkat cserél. A bíboros ily módon kapcsolatot tart a külvilággal, holott menedékes helyzetének szabályai nem teszik lehetővé. Ezen a ponton éleződik ki az a probléma, hogy hosszú távon a menedékes helyzet nem megoldás. Az amerikaiak a helyzet megszüntetésén fáradoztak, Mindszenty bíboros viszont, különösen 1963 után, beletörődött abba, hogy akár élete végéig a követség vendége marad. Egyre inkább foglalkoztatta a nemzet sorsának és az ő személyes helyzetének rendezetlenségével rá akart mutatni a politikai helyzet tarthatatlanságára – ily módon tiltakozott, ha némán is, „Efiáltész” és „Heródes” jogosulatlan kormányzati rendszerével szemben.⁶

Mi a jelenlegi vélemény a kérdéssel kapcsolatban?

A kérdést legalaposabban Balogh Margit járta körül, aki a következőket írja: Mindszenty „az évente háromszor-négyszer érkező gyóntató (Városi Ferenc, alkalmilag Marton Marcell, majd Tátrai Gyula ferences) [...] szívességére számíthatott.”

⁶ Mindkét kifejezést Kádár Jánosra értette. Efiáltész a perzsáknak a Thermopülai felé vezető hátsó ösvényt megmutató áruló görög neve, Heródes pedig a gyermekgyilkos, Mindszenty ugyanis – kissé leegyszerűsítve – Kádárt tette felelőssé az 1956 júniusában bevezetett, majd népszerűsített, túlságosan megengedő abortusz liberalizálásáért.

Majd a lábjegyzetben így folytatja:

„Városi vezetéknevvel egy testvérpár, Ferenc (1901–1972) és István (1905–1978) szolgált az esztergomi főegyházmegegyében, kettejük közül a budapesti Krisztus Király-templom plébánosáról, Ferencről volt szó, ő az, aki betegség miatt 1970-ben nyugdíjba vonult és a Simor Papi Otthonba költözött, így képtelenné vált Mindszenty gyóntatására. *Marton Marcell* († 1966) karmelita közel állt Mindszentyhez, nem kizárt, hogy időnként meggyóntatta a bíborost, de egy szét-szórt rend tagjaként és öregségére megsüketülve erre nemigen lehetett sok lehetősége. (Füzér Julián: *Mindszenty bíboros, a szent. Katolikus Magyarok Vasárnapja*, Youngstown 1989. 68.) A ferences *Tátrai Gyuláról* mint gyóntatóról ellentmondások a források. Bécsben Mindszenty azt mondta környezetének, hogy miután gyóntatója meghalt (valójában »csak« súlyosan megbetegedett), senki nem pótolta, mert a ferences házfőnök engedélykérését az Állami Egyházügyi Hivatal elutasította. (Mészáros Tibor: *A száműzött bíboros szolgálatában*, i. m. 35. 1972. július 15-ei feljegyzés.) Tátrai kijelölését és az ÁEH-tól való engedélykérés szándékát más forrás is megerősíti, de a ferencesek úgy tudják, hogy Tátrai gyóntatta a bíborost.”⁷

Majd később pontosít: „Toplosky a követségről feljegyzte Városi címét: Bp. VIII. Reviczky u. 9., márpedig ott akkor, a Krisztus Király-plébánián Városi Ferenc szolgált.”⁸ Louis Toplosky követségi diplomata megadja a gyóntató vezetéknevét és látogatásának dátumát: 1958. március 20., valamint leírja annak konspirációszerű előkészítését, körülményeit.⁹

⁷ Balogh Margit, *Mindszenty József (1892–1975)*, i. m. II. kötet, 1082. 106. j.

⁸ I. h. 1111. oldal, 187. j. Toplosky följegyzésének kelte: 1958. március 21.

⁹ Toplosky ismételen említi a gyóntató vezetéknevét. Belső, követségi felhasználásra készült, 1958. március 21-én kelt följegyzésének teljes szövege: „Some weeks ago, Cardinal Mindszenty request that a priest, Father Varosi, be contacted in order that the latter might come into the Legation to give the Cardinal confession. I conveyed this request to Mr. Ackerson, who approved it. On March 15, I called Dr. Varosi by phone, from one of the street booths, and arranged for him to come in on Thursday, March 20. Dr. Varosi had

Marton Marcell karmelita mint vélt gyóntató

Újabban életre kelt az a vélekedés, miszerint Marton Marcell karmelita lett volna a bíboros gyóntatója:

„1945-ben az újonnan kinevezett esztergomi érsek, Mindszenty József sietett megtárgyalni vele a hívek lelki életét érintő és előmozdító kérdéseket. Talán már ekkor a hercegprimás gyóntatója lett, de később, az amerikai követség félrabságában már bizonyosan (Kovács Gergely közlése alapján – TCs).”¹⁰

Török Csaba, aki szándéka szerint nem történészként, hanem hagiográfusként írta meg könyvét, megelégszik Kovács Gergely („okleveles posztulátor”) közlésével. Majd folytatja a gondolatsort:

„1956-tól 1966-ban bekövetkezett haláláig Marcell atya volt Mindszenty bíboros gyóntatója. Amikor elhunytáról értesült, a primás ezt jegyezte fel: »Most már csak imádkozhatik értem a kiváló jó pap és barát, tanácsot nem adhat.«”¹¹

Marton Marcell tehát 1966-ban halt meg, a bíboros ezt követően még öt esztendeig volt az amerikai nagykövetségen.

visited the Legation on a couple of previous occasions to give the Cardinal confession. On March 20, Dr. Varosi arrived at 11 A. M., and I escorted him to the Cardinal. They were together for a little more than an hour. The priest entered and left the Legation with his cassack drawn up around his neck under his overcoat. He wore a scarf in his sack to hide his clerical collar. Dr. Varosi's address is: District VIII, Reviczky utca 9, Tel. 331–131. *L. Toplosky* [s. k.]” Jelzete: NARA RG 84. Foreign Service Posts of the Department of State. Hungary, Budapest, Subject Files Relating to Cardinal Mindszenty 1956–1972, Entry 2691-B (a továbbiakban: Budapest Cardinal Files), 1. doboz, 5. ő.e. Az egyes dokumentumok példányainak jelzetéhez lásd: *Mindszenty bíboros budapesti amerikai követségi tartózkodásának dokumentumai. Repertórium (The Cardinal Joseph Mindszenty Papers, Subsidia 1.)*, szerk. Somorjai Ádám, Pannonhalma 2012. 84. – Interneten: <http://mek.oszk.hu/13800/13850> (Letöltés: 2016. november 26.)

¹⁰ A kiemelés tőlem. Lásd: Török Csaba, *A szent életű bíboros*, Budapest 2016. 61. old. 75. j.

¹¹ I. h. 366. A halál pontos dátuma: 1966. május 29. Lásd: *Marton Boldizsár Marcell*, in: *Magyar Katolikus Lexikon VIII. kötet*, Budapest 2003. 768.

Tekintettel arra, hogy az amerikai követség rangját csak 1966 őszén emelték nagykövetségi szintre,¹² a mondat pontatlan: Marton Marcell, 1966. május 29-én bekövetkezett halála miatt tehát az amerikai nagykövetség épületébe semmiképpen, legfőbb a követség épületébe léphetett volna be. Marton Marcell nevére ugyanakkor egyetlen írásos utalás van, Füzér Julián ferences tollából.¹³ Ebben az emigrációban megjelentett hagiográfiai célzatú könyvben egy óvatos feltételezést olvashatunk róla:

„Nincs kizárva, hogy egyes napokon Marcell atya az amerikai követségen meglátogatta, hogy szentgyónását meghallgassa és lelki beszélgetést folytassanak. A nehéz lelki helyzetben lévő Mindszentyre nagy hatással lehetett a szent életű, ugyancsak keményen megpróbált karmelita, aki meg volt győződve, hogy a megpróbáltatások ellenére is »az Isten elgondolása szerint mentek a dolgok« az Egyházban és a hazában is.”¹⁴

Nem csupán Mindszenty hagiográfusai, hanem Marton Marcell egyik hagiográfusa, Bakos Rafael karmelita is átveszi ezt a jámbor óhajt, és irodalmi utalás nélkül csak annyit közöl, hogy Marcell atya „a tanúságtételek szerint az amerikai nagykövetségre is bejárt hozzá.”¹⁵

¹² Az első nagykövet, Martin J. Hillenbrand ténylegesen, egyéb okok miatt csak 1967 októberében érkezett meg.

¹³ Füzér Julián, *Mindszenty bíboros, a szent*. Katolikus Magyarok Vasárnapja, Youngstown 1989. 68.

¹⁴ Az idézett szöveg megtalálható a Pázmány Péter Elektronikus Könyvtárban: http://www.ppek.hu/konyvek/Fuzer_Julian_Mindszenty_biboros_a_szent_1.doc

¹⁵ „Marcell atya Mindszenty József gyóntatója volt, s bármilyen feljegyzés egy ilyen embertől rendkívül veszélyes lehetett azokra nézve is, akik őt befogadták. Marcell atya 1956 után is követte Mindszenty bíboros életútját, s a tanúságtételek szerint az amerikai nagykövetségre is bejárt hozzá. Hogy ezt hogyan és miként tudta megtenni, mind ez ideig pontosan nem tudjuk, mert még az Állambiztonsági Szolgálatok Történeti Levéltára sem tudott erre vonatkozó dokumentumokat átadni. Mindszenty bíborosnak az amerikai követségen töltött időszakáról az egykori állambiztonsági szervek »Prímás« fedőnéven vezettek ugyan egy négy kötetre rúgó dossziésorozatot, de eddigi

Ebben az összefüggésben tehát tisztázandó, hogy kiknek a tanúságtételéről van szó.

Ugyanakkor Füzér Julián úgy említette meg Marcell atyát a lehetséges gyóntatók között, hogy „nincs kizárva”, ami arra utal, hogy ez nála is csak feltételezés. Füzér Julián 1939-től külföldön élt, a magyarországi viszonyokat csak hírből ismerhette, és arról sem volt közvetlen értesülése, hogy nem olyan egyszerű besétálni Budapesten az amerikai követségre.

Egyikük igazát sem kívánjuk vitatni, csupán azt szeretnénk kimutatni, hogy 1956. november 4-től kezdve, hogy Mindszenty bíboros átlépte az amerikai követség küszöbét, írásos forrásaink ez idő szerint nem tanúskodnak arról, hogy Marton Marcell gyóntatta volna, ezt megelőzően is nehéz lesz kimutatni, lévén, hogy hét esztendőn át fegyházában vagy házi őrizetben tartották. Az amerikai követségen pedig nem adatott meg neki a gyakori gyónás lehetősége. Ezért elsietettnek és megalapozatlannak tartjuk a hagiográfiai irodalom legújabb, fentebb idézett megállapításait.

A következőkben előbb a publikált, majd nem publikált forrásaink vonatkozó helyeit elemezzük. Forrásainkat azért bontottuk ily módon két részre, mert dokumentálni szeretnénk, hogy a publikált források tanulmányozása révén már korrigálni lehet a hagiográfiai irodalom hiedelmeit, a nem publikált forrá-

tudomásunk szerint ez már a '70-es években megsemmisítésre kerülhetett.” Bakos Rafael OCD, *Marton Marcell atya élete példa arra, hogyan nyílik meg az ember Isten irgalmára*, részlet. In: Magyar Kurír, 2016. május 24. Interneten: <http://www.magyarkurir.hu/hirek/bakos-rafael-ocd-marton-marcell-anya-elete-pelda-arra-hogyan-nyilik-meg-az-ember-isten-irgalmara> – Köszönöm Keresztes Andrásnak, hogy az interneten elérhető két idézetre felhívta a figyelmemet. – A teljesség kedvéért idekiváncozik, hogy nem találtunk erre vonatkozó utalást a következő kötetben sem: Bakos Rafael (szerk.), *Isten irgalmának tanúja: tiszteletreméltó Marton Marcell kármelita atya életének üzenete és aktualitása*, Budapest 2016.

sok révén pedig még megalapozottabb felismerésekre juthatunk a kérdéssel kapcsolatban.

I. Mindszenty gyóntatójára vonatkozó adatok az idáig publikált források alapján

A vonatkozó publikált források közé tartoznak magának a bíborosnak a napi jegyzetei,¹⁶ továbbá Agostino Casaroli bíboros személyes levéltári hagyatéka, amely korábban a Pármai Állami Levéltárban, 2016 októbere óta pedig a Vatikáni Államtitkárság Történeti Levéltárában tanulmányozható,¹⁷ s amelyekből Giovanni Barberini olasz nyelvű szövegkiadása válogatott,¹⁸ s a Mindszenty bíborosra vonatkozó részeket magyar fordításban magunk is újra közzétettük.¹⁹

Legtöbb adattal az amerikai diplomáciai források szolgálnak. Így a már említett adat, amely megadja a gyóntató vezetéknevét és pontos lakcímét, ezért ennek alapján bizonyosan arra következtethetünk, hogy az 1958. március 21-e körül őt meglátogató gyóntató pap neve Városi Ferenc.²⁰ Ez azonban kikövetkeztetett adat, az eddig publikált amerikai források alapján nem találunk más utalást.

¹⁶ Mindszenty József, *Napi jegyzetek*, i. m.

¹⁷ A Vatikáni Államtitkárság Történeti Levéltárára lásd újabban: Somorjai Ádám, *Kétszáz éves a Vatikáni Államtitkárság történeti – „külgyminiszteriumi” – levéltára. Módszertani szempontok a magyar vonatkozású források kutatásához*, in: *Levéltári Közlemények* 87 (2016) 219–248. Lásd még úő, *Agostino Casaroli bíboros levéltári hagyatéka*, in: *Levéltári Szemle*, 2017. 1. sz.

¹⁸ Barberini, Giovanni (szerk.), *La politica del dialogo. Le carte Casaroli sull’Ostpolitik vaticana*, (Santa Sede e politica nel novecento 7), Bologna 2008.

¹⁹ Somorjai–Zinner, *A Szabadság térről Washingtonon át a Vatikánba – és vissza*, i. m.

²⁰ Lásd fentebb Balogh Margit kutatási eredményeit.

Mindszenty bíboros saját szavai gyóntatójáról

A napi jegyzetekben: 1963, 1965, 1967, 1968

A fentebb már említett napi jegyzetekben négy említésre figyeltünk fel a gyóntatóval kapcsolatban. Az első 1963. május 17-én kelt, miszerint „A gyóntatót elfelejtették értesíteni”²¹ 1965. április 10-én történt bejegyzés: „Húsvéti szentgyónásomat végeztem.”²² 1967. június 21-én utalást találunk a gyóntatókra, így, többes számban: „A beavatkozás gátlás nélkül terjed. Gúny a nagy családok ellen. Gyóntatók: várjak, várjam be a pápai döntést.”²³ 1968. december 18-án a következő utalást találjuk: „A gyógyult gyóntatóm itt. Fivére, István kanonok kongruáját elvonták.”²⁴

Mindszenty bíboros tehát általában nem nevezi meg gyóntatóját, egy esetben többes számban ír róluk, egy esetben pedig utalást találunk fivérére, Istvánra. Ez megerősíti azt, hogy Városi Ferencre gondolt.

A publikált amerikai forrásokban: 1957, 1963

A publikált amerikai források közül három esetben a bíboros saját levelében említi gyóntatóját, de csak általánosságban. 1957. szeptember 6-án Garret G. Ackerson amerikai ideiglenes ügyvivőhöz írt levelében, cáfolva a magyar kormányzóvívót és a magyar kormány által elhelyezett külföldi lapjelentéseket, azt részletezi, hogy külső kapcsolatait, főleg a politikaiakat, minimalisra szorította. Itt találjuk azt a mondatát, hogy korábban

²¹ Mindszenty József, *Napi jegyzetek*, i. m. 305.

²² I. h. 381. 1965-ben a húsvét április 18-ára esett, ez így a virágvasárnap előtti szombati nap.

²³ I. h. 426.

²⁴ I. h. 434.

hetente gyónt, de ezt a szokását fel kellett adnia: „Még azt a szokásomat is feladtam, hogy hetente egyszer fogadjak gyóntatót, hogy elkerüljem az ilyen vádakat. Sosem volt lehetőségem politikai megbeszéléseket folytatni.”²⁵

1963. június 15-én a megválasztandó pápához ilyen szavakkal fordult: „Gyóntatom a tél folyamán megkérdezett engem az említett kényszerűségben: elhagyom-e az országot. Ma egyedül ő közölte velem, hogy a főváros és környékének hívei aggódnak annak a lehetősége miatt is, hogy itthagynám (őket), és kérte, hogy maradjak a jó hívek érdekében.”²⁶ 1963. augusztus 26-án pedig így panaszolja be a rezsिम embereit Cicognani bíboros államtitkárnál:

„Istennek hála, nem szenvedek cukorbetegségben, asztmában, és dudorodások sincsenek a nyakamon. Nem kértem magyar orvosokat. Nem is láttam egyet sem. Ha ez megtörténne, a rezsिम üldözné őket, amint molesztálta gyóntatómat és két nővéremet is.”²⁷

König bíboros és a vatikáni diplomaták jelentései Mindszenty gyóntatójáról: 1963 és 1964

A Casaroli-féle iratokban három esetben találunk utalást a gyóntatóra, de a személy megnevezése nélkül. Időrendben az első Opilio Rossi bécsi nuncius jelentése, amely lényegében

²⁵ Mindszenty bíboros 1957. szeptember 6-án írt levele Garret G. Ackerson amerikai ideiglenes ügyvivőhöz, részlet. Lásd: Somorjai Á.–Zinner T., *Majd' halálra ítélve. Dokumentumok Mindszenty József élettörténetéhez*, Budapest 2008. 249 sz. dokumentum, 803–806. Itt: 806.

²⁶ Mindszenty bíboros 1963. június 15-én kelt levele a megválasztandó pápához, részlet. In: Somorjai–Zinner, *A Szabadság térről Washingtonon át a Vatikánba – és vissza*, i. m. 105. Lásd még az utalást in: Somorjai Ádám–Zinner Tibor, *Majd' halálra ítélve*. i. m. 286. sz. dokumentum, 925–926.

²⁷ Mindszenty bíboros 1963. augusztus 26-án kelt levele Cicognani bíboros államtitkárhoz, részlet. In: Somorjai–Zinner, *A Szabadság térről Washingtonon át a Vatikánba – és vissza*, i. m. 130.

König bíboros beszámolója Mindszentynél tett első látogatásáról. Rossi ez esetben csak írnok volt. Jelentését így fordítottuk:

„Sokat beszélt (a beszélgetés részben latinul, részben németül és angolul folyt). Láthatóan szüksége volt arra, hogy szabadon megnyissa szívét egy »testvér« előtt, ahogy szívesen fejezte ki magát. Ez volt az első alkalom, hogy egyházi emberrel beszélgetni tudott, mert gyóntatóján kívül nem találkozik más pappal. Még a nyolcvan éven túl lévő székesfehérvári Shvoy püspökkel sem engedték meg, hogy találkozzék. [...] Gyóntatójának egyik mondata igen mélyen érintette és azt többször is idézte a találkozás folyamán: »ha a dolgok így folytatódnak Magyarországon, a lelkipásztorkodás tíz éven belül teljesen megszűnik.« Ez természetesen nagyon foglalkoztatja őt.”²⁸

Második forrásunk is erre a jelentésre hivatkozik, nevezetesen maga Agostino Casaroli, a következő szavakkal:

„Őszentsége és az Apostoli Szentszék ugyanakkor mélységesen aggódik a magyarországi egyház fájdalmas és veszélyes helyzete miatt, amely nem ismeretlen őminenciája számára, ha ő maga ismételten elmondta König bíboros úrnak (vö. a bécsi apostoli nuncius folyó év április 20-án kelt 1799. sz. felterjesztését), hogy saját gyóntatójának ez a mondata igen mélyen érintette: »ha a dolgok így folytatódnak Magyarországon, a lelkipáasztorkodás tíz éven belül teljesen megszűnik.«”²⁹

A harmadik utalás Luigi Bongianino vatikáni diplomata tollából származik. 1964. április 6-án kelt följegyzésében a következőket írta:

„[...] őminenciájának aggodalma, amely a (három) találkozó elején megnyilvánult, annak a nagy elszigeteltségnek

²⁸ Részlet a König bíboros 1963. április 18-án tett (első) látogatásáról készült jelentésből, amelyet Opilio Rossi bécsi nuncius vetett papírra, in: Somorjai-Zinner, *A Szabadság térről Washingtonon át a Vatikánba – és vissza*, i. m. 68. és 70.

²⁹ Részlet Agostino Casaroli szentszéki diplomata 1963. május 18-án kelt, tíz nappal korábban történt első látogatásáról készült jelentéséből, in: Somorjai-Zinner, *A Szabadság térről Washingtonon át a Vatikánba – és vissza*, i. m. 87.

tulajdonítható, amelyben él (csak gyóntatójával beszélhet, évente kétszer, és néhány ritka alkalommal közeli rokonait [láthatja – S. Á.]), és a sajtó révén hozzá érkező hírek folyamatos olvasásának és azokon való éjszakai töprengéseinek.³⁰

Bongianinónál új elem, hogy a bíboros 1964 környékén évente csak kétszer beszélhet gyóntatójával. Ez kevesebb, mint korábban.

További adatok az amerikai forrásokban: 1956–1971 1956 karácsonya

Értekes adatot találtunk az 1956. karácsonyi látogatásra vonatkozóan. Mindszenty bíboros édesanyja látogatásának engedélyezésekor említést nyert a gyóntató látogatása is, a karácsonyi ünnepekre való tekintettel. Idézzük:

„Bár Wailes kinevezett miniszter, aki épp a forradalom napjaiban érkezett meg Budapestre, s még nem adhatta át megbízólevelét – és milyen kormánynak? – a követség biztonsága érdekében nem akarta engedélyezni a bíborosnak édesanyja és egy gyóntatópap karácsonyi látogatását, viszont rögtön jelentette ezt Washingtonnak, még a bíboros érvelését is idézte, miszerint még a börtönben is engedélyezték ezt neki: A budapesti követség 442. sz. távirati fölterjesztése 1956. december 14-én. A washingtoni válasz nem késlekedett, már december 16-án reggel nyolc órakor jött Hoover jegyzésével a válasz: a karácsonyi látogatásokat – így, többes számban – engedélyezni kell az Édesanyjának is, a gyóntatónak is. Lásd: A külügyminiszter 1956. december 16-án reggel vett 399. sz. távirati utasítását.”³¹

³⁰ Részlet Luigi Bongianino vatikáni diplomata 1964. április 6-án kelt följegyzéséből: Somorjai–Zinner, *A Szabadság térről Washingtonon át a Vatikánba – és vissza, i. m.* 16.

³¹ Somorjai Ádám, *Törésvonalak Mindszenty bíboros emlékirataiban. Tartalmi és szövegközlési sajátosságok.* Vecsey József, a társszerző, Budapest–Pannonhalma 2013. 229–230. 79. sz. jegyzet.

1957 karácsonya

Kezdetben senki sem gondolta, hogy Mindszenty bíboros tartózkodása nem lesz ideiglenes. Közben eltelt az 1957. esztendő, Wailes kijelölt követ nem adhatta át megbízólevelét, ezért a Kádár-kormány kiutasította őt. Garret G. Ackerson ideiglenes ügyvivő számára ez nehéz helyzetet teremtett. Az esztendő vége felé konfliktus alakult ki kettejük között, amikor a hercegprímás ismételten gyóntatót kért – amit az adott helyzetben Ackerson nem tartott kivitelezhetőnek, sőt felelős kérdésnek sem –, viszont a bíboros már húsvét óta gyóntató nélkül volt, ami tarthatatlan állapot az ő számára. Azzal érvelt, hogy még a kommunista börtönben is engedélyeztek számára gyóntatót.³²

1959

Ackerson ügyvivő szűkszavúan arról számolt be washingtoni felettesének, hogy „a bíborosnál megtette szokásos félévenkénti látogatását a gyóntatója is”. Szükségesnek tartotta azt is megemlíteni, hogy „amennyire meg tudjuk ítélni, ez is rendben zajlott”.³³

1962

Értékes említést találunk Horace J. Torbert Jr. amerikai ügyvivő 1962. január 31-én kelt jelentésében, egy kellemetlen indiszkréción kapcsán, amikor a bíboros helyzetéről hírek szivá-

³² Somorjai-Zinner, *Szeizmográf a Szabadság téren*, i. m. 48.

³³ „The Cardinal likewise received his semi-annual visit from a priest for confession. This arrangement seems to go off without any difficulty, so far as we have been able to observe.” Részlet Garret G. Ackerson ügyvivő 1959. december 30-án kelt jelentéséből, amelyet a washingtoni külügyminisztériumba, Robert M. McKissonhoz küldött meg. A jelentés teljes fordítását lásd: Somorjai-Zinner, *Majd' halálra ítélve*, i. m. 265. dokumentum, 865–866. Ebben a jelentésben szó van az édesanya és egyik húga karácsonyi látogatásáról is, lásd: Somorjai Ádám, *Törésvonalak Mindszenty bíboros emlékirataiban*, i. m. 231.

rogtak ki. Miközben feltételezte, hogy maga a bíboros beszélt volna szándékáról gyóntatója előtt, aki ezt később elmondhatta a magyar hatóságoknak, leírja, hogy a gyóntató évente háromszor jár be, és a kiszivárogtatás veszélyét akkor szüntethetik meg, ha felhagynak ezzel a gyakorlattal. Ugyanakkor a gyóntatóval való kapcsolat, csakúgy, mint családtagjaival, a bíboros számára szent dolog, mint írja, és a többéves gyakorlat megszüntetése véleménye szerint nem lehetséges.³⁴ Ezek szerint 1958–1961 között a gyóntató évente háromszor kereshette föl Mindszenty bíborost. Torbert ügyvivő továbbá, június 14-i jelentésében Mindszenty készülõ emlékiratairól ír, majd levele végén röviden kitér a gyóntató betegségére és saját elmaradt látogatására.³⁵

1963

Az 1963. december 18-án kelt, Mindszenty bíboros menedékes helyzetéről készült összegző belső jelentésben az amerikaiak leszögezték, hogy a bíboros számára nem engedélyezett a követési menedéket politikai vagy egyházi tevékenység bázisaként használni, továbbá külső látogatókat fogadni. A kivételeket engedélyeztetni kell, beleértve a gyóntatót, a belgrádi amerikai nagykövetségről érkező orvost és a bíboros nővéreit.³⁶

1965

A gyóntatóra vonatkozóan a publikált amerikai iratokban 1965 derekán, a bíboros aranymiséje dátumának közeledtével

³⁴ Somorjai-Zinner, *Szeizmográf a Szabadság téren*, i. m. 150. Itt – tévesen, az évváltás miatt – 1961. esztendőről írunk.

³⁵ Horace J. Torbert ügyvivő 1962. június 14-én kelt fölterjesztése Vedeler számára, in: *Somorjai-Zinner, Szeizmográf a Szabadság téren*, i. m. 153.

³⁶ Somorjai-Zinner, *Majd' halálra ítélve*, i. m. 296. sz. dokumentum, 955–962. Itt: 956.

találunk említést. Mindszenty eredetileg több személyt nevezett meg, de végül is csak két idős nővérét, két unokaöccsét és Városi atyát, a gyóntatóját engedélyezték. A résztvevők számát Washington utasítására kurtították meg.³⁷ Itt azonban nem részletezik azt, hogy a gyóntató ténylegesen gyóntatott is, vagy csak részt vett az ünnepen. Itt végre, bár csak vezetékneven, forrásaink megnevezik a gyóntató személyét.

1967

1967. augusztus 5-én Theodore J. Papendorp követségi diplomata azt jelenti Richard W. Tims budapesti ügyvivőnek, hogy a bíboros ide kéreti gyóntatóját, Városi atyát, a jövő hétre, és ehhez Tims az amerikai külügyminisztérium engedélyét kéri.³⁸ Itt is, bár csak vezetékneven, forrásaink megnevezik a gyóntatót.

1967. szeptember végén találjuk ezt az utalást: a bíboros „kapcsolatot csakis felhatalmazott USA-tisztségviselőkkel, legközelebbi családtagjaival, a megbízott egészségügyi személyzetel és gyóntatójával tarthat”.³⁹

1967 októberében, önkéntes távozása jegyében a bíboros kérte gyóntatójának látogatását. Az amerikai diplomáciai távirat 2. pontjában ezt találjuk:

„A bíboros nagy komolysággal adott válasza az volt, hogy találkozni kíván a gyóntatójával, mert talán ez az utolsó lehetősége a

³⁷ Lásd részletesebben: Somorjai–Zinner, *A Szabadság térről Washingtonon át a Vatikánba – és vissza*, i. m. 276–277. Ebben az összefüggésben tévesen Városi Istvánról írtunk, lásd i. m. 272. 631. j. A helyes név az ő testvérbátyja, Városi Ferenc, mint fentebb írtuk. Lásd még: i. m. 577. 1316. jegyzet.

³⁸ Somorjai–Zinner, *A Szabadság térről Washingtonon át a Vatikánba – és vissza*, i. m. 385. 877. j. – Itt tévesen Vámosinak neveztük a gyóntatóatyát.

³⁹ Raymond E. Lisle washingtoni külügyminisztériumi diplomata 1967. szeptember 28-án kelt hivatalos levele Richard J. Rushmore-nak, a Mindszentyt vizsgáló amerikai főorvosnak, részlet. Lásd: Somorjai–Zinner, *A Szabadság térről Washingtonon át a Vatikánba – és vissza*, i. m. 391. 889.

gyónásra. Azt mondta: »ha Kádár börtönbe küld, valószínűleg megtagadja tőlem a gyónást az ítélet letöltése előtt. Ha viszont a szülőfalumba küld, ott körül fog venni a titkosrendőrség, és én nem juthatok el egy gyóntatóhoz.« Kérdésemre, hogy a gyóntató tudomást fog-e szerezni szándékáról, miszerint elhagyja a nagykövetséget, és ezzel kockáztatja-e, hogy ő kénytelen lesz továbbadni az információt a magyar hatóságoknak, a bíboros azt felelte, hogy először is tudomása szerint a gyóntatót az elmúlt tizenegy évben csak egyszer hallgatta ki a magyar rendőrség, és akkor is csak arról kérdezték, hogy milyen céllal látogatja meg a nagykövetséget. Ezután a bíboros érzékeltette, hogy nem, ismétlem,⁴⁰ nem akar beszélni gyóntatójának a távozásával kapcsolatos terveiről, de kijelentette, hogy amennyiben a gyóntató veti fel a kérdést, mondván, hogy hallott ilyen híreket, és megkérdezi, hogy igaz-e, egyszerűen a következőt fogja felelni: »ha Isten segít, változtatok a helyzetemen«, és tartózkodik a dolog részletezésétől.⁴¹

A kérés teljesítése nem kevés bonyodalmat okozott, mert azt az utolsó pillanatban kellett lemondani. König bíboros ugyanis éppen megérkezett, és az amerikai diplomaták el akarták kerülni, hogy a gyóntató, aki gyalogosan az amerikai követség felé tartott, találkozzék Königgel.⁴² Ennek részletezését Theodore J. Papendorp követségi munkatárs feljegyzésében találjuk meg:

„Ma reggel, amikor fölvettem a munkát, íróasztalomon ott találtam egy följegyzést a bíborostól, kérve, hogy menjek be hozzá délelőtt 9 óra után. Amikor fölmentem hozzá, hogy informáljam König bíboros érkezéséről és arról, hogy kapcsolatot teremtettem gyóntatójával, aki 11 órakor érkezik, átadott nekem egy október 9-re datált búcsúlevél-tervezetet az elnökhöz és azt kérte, hogy gépeljem le neki három példányban. Ezt követően,

⁴⁰ A diplomáciai táviratokban ilyen esetben gyakori, hogy megismétlik a tagadást, nehogy a távirókezelők hibájából ellentétes értelem érkezzon meg.

⁴¹ Somorjai-Zinner, *A Szabadság térről Washingtonon át a Vatikánba – és vissza*, i. m. 412. 920. j.

⁴² Somorjai-Zinner, *A Szabadság térről Washingtonon át a Vatikánba – és vissza*, i. m. 412.

kb. 10,25-kor, amíg Ön König bíborossal beszélt, bejött hozzám és kérte, hogy telefonáljak gyóntatójának és kérem meg őt, hogy halassa el látogatását, hiszen nem akarná, hogy szükségtelenül várjon rá. Megemlítettem neki, hogy a gyóntatónak nem egyszerű megoldania, hogy másnap, első pénteken jöjjön, amire azt válaszolta, hogy a találkozót későbbi időpontra lehetne elhalasztani, mivel »a dolog már nem volt annyira sürgős«. Kimentem egy telefonkabinba, hogy felhívjam a gyóntatót, de nem kaptam választ. Amikor visszafelé hajtottam a nagykövetségre, két háztömbbel arrébb megláttam a gyóntatót, közel a Nemzeti Bankhoz. Megállítottam, elmondtam neki, hogy »valami közbejött«, ami látogatását most alkalmatlanná teszi, kifejeztem a bíboros sajnálkozását az okozott kellemetlenségért, és azt mondtam, hogy ismét felhívom, ha őminenciája erre megkér. A gyóntatót visszavittem temploma környékére és visszatértem a nagykövetségre.”⁴³

Október 13-án Mindszenty bíboros elmondta Papendornnak, hogy gyóntatójával nem osztotta meg azt a tervét, hogy a nagykövet érkezése előtt távozna az épületből, és azt sem, hogy még abban az esetben is elhagyná a nagykövetséget, ha nem kap menlevelet.⁴⁴

1968

Raymond E. Lisle, a washingtoni külügyminisztérium tisztségviselője és a budapesti nagykövet hivatali felettese 1968. július 17-én megküldte Hillenbrand nagykövetnek egy július 1-jén kelt szóbeli jegyzéktervezet szövegét, amelyet végül nem használtak fel. Ebben ezt találjuk:

⁴³ Theodore J. Papendorn 1967. október 5. csütörtökön készült emlékeztetője Mindszenty bíborossal való megbeszéléséről, magyar fordítás in: Somorjai-Zinner, *A Szabadság térről Washingtonon át a Vatikánba – és vissza*, i. m. 412–413.

⁴⁴ Somorjai-Zinner, *A Szabadság térről Washingtonon át a Vatikánba – és vissza*, i. m. 432. 948. j.

„Alapvető kiindulópontunk e tekintetben az, hogy amíg a nagykövetség területén tartózkodik, a bíboros nem folytathat politikai és egyházi tevékenységet, nem fogadhat vendégeket a Vatikán meghatalmazott képviselőin, a gyóntatóján, közvetlen családtagjain és a megbízott egészségügyi személyzetén kívül, és nem levelezhet külső felekkel, kivéve a Vatikán megbízott képviselőit (az amerikai külügyminisztériumon és az apostoli delegáción keresztül), s velük is csak a menedékesi helyzetével kapcsolatos ügyekről.”⁴⁵

1969

1969. január 21-én Mindszenty Herbert E. Wilgis Jr. budapesti amerikai diplomata révén kézhez kapta a vatikáni bíboros államtitkár levelét, amelyben értesítette őt az új püspökkinevezésekről. Ezzel kapcsolatban a következő belső följegyzés született:

„Január 21-én, 5:30-kor adtam át a Vatikán levelét, melyben értesítik Őeminenciáját több új magyar püspök kinevezéséről. [...] Azt tervezi [...] megkéri Mr. Floodot, hogy keresse meg a gyóntatóját (Őeminenciáját), és tudakozódjon nála erről a két emberről.”⁴⁶

1969 őszén probléma támadt, a gyóntató megbetegedett és nem tudott rendszeresen bejárni. Erről Alfred Puhan nagykövet 1969. szeptember 9-én, König bíboros azt megelőző napi látogatásával kapcsolatban írt jelentésében a következőképpen referált Washingtonnak: „Mindszenty kifejezésre juttatta aggályait az új

⁴⁵ Ez a rész Lisle levele mellékletében megküldött, a Vatikán tájékoztatására készült hivatali följegyzés másolatában található, mely följegyzést végül az amerikaiak nem továbbítottak a Vatikánnak. Lásd: Somorjai-Zinner, *A Szabadság térről Washingtonon át a Vatikánba – és vissza*, i. m. 495–496. 1070. j.

⁴⁶ Kacziba Józsefről és Vajda Józsefről van szó, akiket a bíboros nem ismert. Herbert E. Wilgis Jr. 1969. január 24-én kelt emlékeztetője, Francis J. Meehan ügyvivő útján Martin J. Hillenbrand nagykövet számára, részlet. Lásd: Somorjai-Zinner, *A Szabadság térről Washingtonon át a Vatikánba – és vissza*, i. m. 518–519. 1129. j.

gyóntatóval kapcsolatban, mivel az idős papnak, aki idejár, most már túl gyenge az egészsége.”⁴⁷

1971

1971. január 11-én kelt Ross Titus követségi diplomata belső följegyzése, amely szerint a bíboros gyóntatója 1969 novembere óta dr. Tátrai Gyula ferences volt. Ross Titus diplomata Alfred Puhan nagykövethoz címzett belső követségi emlékeztetőjében részletezte a kérdést, amellyel kapcsolatban azt emeltük ki, hogy dr. Tátrai közlése szerint a bíboros szenved a magányosságtól és gyónásaiban beszéli ki magát. Itt azonban többet is olvashatunk. Íme a följegyzés első része fordításunkban:

„A bíboros gyóntatója, (dr.) Tátrai Gyula atya szokás szerint nem mond többet, mint néhány szót »a szegény öregről«, akinek szüksége van arra, hogy beszéljen és beszéljen. Ezt a néhány szót (a gyóntató) mindenekelőtt a liftben töltött idő alatt mondja, ami az egyetlen félig elszigetelt hely, ahol beszélhetünk. Ma azonban megjegyezte, hogy már egy esztendeje, hogy rendszeresen gyóntatja a bíborost és végig szigorúan tartotta magát kérésemhez, hogy ne engedjen a bíboros semmi olyan kérésének, hogy üzenetet vigyen ki a követségről vagy hozzon be oda. Elmondta, hogy bár hozott be [szent]ostyát a misére és alkalmi könyvet vagy füzetet, amely szigorúan lelki dolgokkal foglalkozik, sohasem vitt ki magával vagy hozott be semmilyen természetű személyes üzenetet és a bíboros soha nem is kérte meg erre. Azt is elmondta, hogy kezdetben azt várta, hogy a magyar hatóságok érdeklődésüket fejezik ki tevékenysége iránt, de az év folyamán egyetlen egyszer sem kérték arra, hogy számoljon be a kormányhivataloknak, és

⁴⁷ Somorjai–Zinner, *A Szabadság térről Washingtonon át a Vatikánba – és vissza*, i. m. 577. A jegyzetben, a forrás megadása nélkül, hozzáfűztük: A bíboros a ferenceseknél kerestetett új gyóntatót. Puhan nagykövet erről szeptember 16-án jelentett Lisle-nak. A nagykövet jelentése Ross Titus követségi munkatárs szeptember 3-i emlékeztetőjét használta fel.” Lásd: i. h. 1316. j.

nem kapott állásfoglalást vagy instrukciót ezzel kapcsolatban.

Bizonyára emlékszik arra, hogy több mint két hónap telt el 1969. szeptember 3-át követően, hogy fölkerestem a Mártírok útján a ferences tartományfőnököt, míg Tátrai atya az első gyóntatásra megérkezett. [...]”⁴⁸

Megállapítható tehát, hogy 1969 novembere és 1971 januárja között biztosan Tátrai Gyula OFM volt a bíboros gyóntatója.

Részösszefoglalás

Az eddig publikált vatikáni és amerikai források alapján arra a bizonyosságra juthatunk, hogy Mindszenty bíboros követségi gyóntatója első alkalommal 1956 karácsonyán érkezett, 1958 tavaszán már azt is megtudjuk, hogy Városinak hívták és a Krisztus Király-plébánián lakott, 1965-ben és 1967-ben is Városinak hívták. 1969 novemberétől pedig Tátrai Gyula ferences járt ki hozzá a budai Mártírok útjai konventből. Táblázatban összefoglalva:

⁴⁸ Ezt követően Titus arról ír, hogy az Állami Egyházügyi Hivatal, Tátrai elbeszélése szerint, nem fejezte ki érdeklődését, Tátrainak nem kellett jelentenie, ami azt is jelenti, hogy az ÁEH-ban már elég információjuk lehetett a bíborosról. Lásd: „*His Eminence Files*” – *Mindszenty bíboros az Amerikai Nagykövetségen. Követségi levéltár, 15 (1971)*, szerk. Somorjai Ádám, Budapest 2008. 2. kiadás: 2012. 17–18. old.

Mindszenty bíboros gyóntatójára vonatkozó információk a korábban közzétett források alapján

Táblázat

1956

USA külügym.	1956 karácsonya gyóntató első látogatása	Wailes nem, csak felettesei engedélyezték
--------------	--	---

1957

Mindszenty	1957. szept. 6.	Még azt a szokásomat is feladtam, hogy hetente egyszer fogadjak gyóntatót
Ackerson	1957 karácsonya	Ackerson nem, csak felettesei engedélyezték

1958

Toplosky	1958. márc. 21.	Bp. VIII. Reviczky u. 9. (Krisztus Király-plébánia) Városi (Ferenc, nem István) – kikövetkeztetett adat –
----------	-----------------	--

1959

Ackerson	1959. jan. 31.	gyóntató félévente esedékes látogatása megtörtént, nehézség nélkül, folytatása lehetséges
----------	----------------	---

1962

Torbirt	1962. jan. 31.	gyóntató évente háromszor jár be
---------	----------------	----------------------------------

Torbert	1962. jún. 14.	gyóntató látogatása betegség miatt elmarad
---------	----------------	--

1963

Rossi (König)	1963. ápr. 18/20.	Gyóntatójának egyik mondata igen mélyen érintette
Casaroli	1963. máj. 18.	szó szerint idézi Rossit
Mindszenty	1963. jún. 15.	Gyóntatóm a tél folyamán megkérdezett engem
Jones	1963. jún. 17.	utalás az előzőre
Mindszenty	1963. aug. 26.	a rezsim ... molesztálta gyóntatómat
Feljegyzés	11963. dec. 18.	kapcsolatot ... gyóntatójával tarthat

1964

Bongianino	1964. ápr. 6.	csak gyóntatójával beszélhet, évente kétszer
------------	---------------	--

1965 aranymise

Tims	1965. jún. 20.	gyóntató jelen van Városi atya	első alkalommal nevezik meg vezetéknéven
------	----------------	--------------------------------	--

1967

Tims	1967. aug. 4.	Városi atya	vezetéknéven
Tims	1967. szept. vége	kapcsolatot ... gyóntatójával tarthat	

Tims	1967. okt.	a bíboros kérte gyóntatójának látogatását,
Papendorp	1967. okt. 5.	ami König látogatása miatt elmaradt, de néhány nappal később megtörténhetett, ugyanis
Mindszenty	1967. okt. 13-án	elmondta Papendorpnek, hogy gyóntatójával nem osztotta meg tervét

1968

Lisle	1968. júl. 17.	nem fogadhat vendégeket [...] gyóntatóján [...] kívül
Mindszenty	1968. dec. 18.	„A gyógyult gyóntatóm itt. Fivére, István kanonok kongruáját elvonták.”

1969

Wilgis	1969. jan. 21.	Mindszenty azt tervezi, hogy megkéri Mr. Floodot, keresse meg a gyóntatóját, és tudakozódjon nála két új püspök felől
Alfred Puhan	1969. szept. 9.	Mindszenty aggályai az új gyóntatóval kapcsolatban
Alfred Puhan	1969 nov.-tól	Dr. Tátrai Gyula OFM a gyóntató

1970

1971

Ross Titus	1971. jan. 11.	Dr. Tátrai Gyula OFM a gyóntató 1969 nov.-tól
------------	----------------	--